

Úton a zöld növekedés felé

Összefoglalás magyarul

- A zöld növekedés jelentősége abban áll, hogy elősegíti a gazdasági növekedést és fejlődést, valamint biztosítja, hogy továbbra is a természeti készletekből fedezzük a jólétünk alapját képező erőforrásokat és környezeti szolgáltatásokat. Ennek érdekében katalizálnia kell a beruházásokat és az innovációt, amelyek alátámasztják a fenntartható növekedést és új gazdasági lehetőségeket nyitnak meg.
- A „szokásos kerékvágásba” való visszatérés értelmetlen volna, és végső soron fenntarthatatlan állapotot eredményezne, olyan kockázatokkal, amelyek a gazdasági növekedést és fejlődést további humán költségekkel és korlátozásokkal terhelnék. A vízhiány megnövekedését, az erőforrások beszűkülését, a levegő és a víz szennyezését, az éghajlat megváltozását és a biológiai sokszínűség elveszését okozhatná; ennél fogva megfelelő stratégiákra van szükség a zöldebb növekedés elérése érdekében.

A zöld növekedés forrásai

A zöld növekedés megfelelő lehetőségeket hordoz magában a gazdasági és környezeti kihívásokkal való szembenézéshez és új növekedési források megnyitásához az alábbi csatornák révén:

- **Termelékenység.** Az erőforrások és természeti készletek használata terén elérendő nagyobb hatékonyságot az alábbi ösztönzők mozdítják előre: a termelékenység fokozása, a hulladék és az energiafogyasztás csökkentése, és erőforrások biztosítása a legmagasabb értékű alkalmazások számára.
- **Innováció.** Innovációs lehetőségek, olyan politikák és keretfeltételek által ösztönözve, amelyek lehetővé teszik a környezeti problémák új módszerekkel történő megoldását.
- **Új piacok.** Új piacok létrehozása a zöld technológiák, árucikkek és szolgáltatások iránti kereslet élénkítésével; ezáltal új munkalehetőségek teremtése.
- **Bizalom.** A befektetői bizalom fokozása a nagyobb fokú kiszámíthatóság és stabilitás biztosítása révén a főbb környezeti problémák kormányzati kezelése területén.
- **Stabilitás.** Kiegyensúlyozottabb makrogazdasági viszonyok, az erőforrások árvolatilitásának csökkentése és a költségvetési konszolidáció támogatása, például az állami kiadások összetételének és hatékonyságok felülvizsgálatával, illetve a környezetszennyezés árazása révén a jövedelmek növelésével.

Emellett csökkentheti az alábbi tényezőkből eredő negatív megrázkódtatások kockázatát:

- **Erőforrások beszűkülése,** ami a beruházásokat költségesebbé teszi, mint például a tőkeintenzív infrastruktúra iránti igény a vízkészletek elégtelenné válása vagy minőségük romlása kapcsán (pl. sótalánító berendezés). E vonatkozásban a természeti tőke veszteség meghaladhatja a gazdasági tevékenység által előidézett nyereséget, ezzel aláásva a jövőbeni növekedés fenntartásának lehetőségét.
- A természetes rendszerekben keletkező **egyensúlyhiányok** ugyancsak megnövelik a mélyreható, hirtelen, rendkívül romboló hatású és esetlegesen visszafordíthatatlan hatások kockázatát - amint ez bizonyos halállományok esetében már előfordult, és amint megtörténhet a biológiai sokszínűség károsodása révén, ha az éghajlatváltozás változatlanul így folytatódik. A potenciális küszöbértékek meghatározására tett kísérletek eredményei azt sugallják, hogy bizonyos esetekben - éghajlatváltozás, globális nitrogénciklusok és a biológiai sokszínűség károsodása - ezeket az értékeket már meghaladták.

A zöld növekedés keretei

A zöld növekedést célzó stratégiák megvalósítására nincs egységes recept. A gazdasági növekedés útjának zöldebbé tétele a politikai és intézményes keretektől, a fejlődés szintjétől, az erőforrásgazdagságtól és különösen a környezeti nyomáspontoktól függ. A fejlett, feltörekvő és fejlődő országok különböző kihívásokkal és lehetőségekkel néznek majd szembe, csakúgy, mint az eltérő gazdasági és politikai körülményekkel jellemezhető államok.

Másrészt, léteznek olyan közös megfontolások, amelyekkel minden környezetben foglalkozni kell. A legfontosabb, hogy a megfelelő gazdaságpolitika bármely zöld növekedési stratégia sarkalatos pontját képezi. A rugalmas, dinamikus gazdaság nagy valószínűséggel a leghatékonyabban képes elősegíteni a növekedést, s a zöldebb növekedési útra való áttérést. A zöldebb növekedéshez az erőforrások sokkal hatékonyabb kihasználására lesz szükség a környezetterhelések csökkentése érdekében. Az erőforrások hatékony felhasználása és menedzselése a gazdaságpolitika központi célja, emellett számos olyan pénzügyi és szabályozói beavatkozást foglal magában, amely rendszerint nem társul a „zöld” programokhoz. Egyébiránt a politikai lépések minden esetben megkövetelik a hagyományos „zöld” politikák mellett a számos szerteágazó politikai irányvonalon átívelő szemléletet is.

A zöld növekedési stratégia a gazdasági és környezetvédelmi politika szempontjainak kölcsönös erősítésére koncentrál. Tekintetbe veszi a természeti tőke összértékét, mint termelési tényezőt, és a növekedésben betöltött szerepét. A környezetterhelés enyhítésének költséghatékony módjaira koncentrál annak érdekében, hogy elősegítse az átmenetet az olyan új növekedési minták felé, amelyek elkerülik a kritikus helyi, regionális és globális környezeti küszöbértékek túllépését.

Az innováció kulcsfontosságú szerepet játszik majd. A meglévő gyártási technológiáktól és a fogyasztói magatartástól csak egy adott pontig várhatók el a pozitív eredmények; ez olyan határvonal, amelyen túllépve a

természeti tőke teljes kimerítése negatív következményekkel jár az össznövekedésre nézve. Nem ismerjük pontosan, hogy ez a határvonal hol húzódik minden esetben, de tudatában vagyunk, hogy a reprodukálható tőke innováció nélkül korlátozott lehetőségekkel bír a (kimerült) természeti tőke helyettesítésére. A határok egyre kijjebb tolódásával az innováció segíthet abban, hogy a növekedés elváljon a természeti tőke kimerítésétől.

A zöld növekedési stratégia azt is felismeri, hogy a GDP-re, mint a gazdasági fejlődés mérőszámára való koncentrálással megfelelőeknek a természeti készleteknek a gazdasághoz, egészséghez és jóléthez való hozzájárulásáról. Ennélfogva a haladás számos különféle mérőeszközét veszi célba, amely magában foglalja a növekedés minőségét és összetételét, valamint, hogy ez miként befolyásolja az emberek gazdaságát és jólétét. E tekintetben és számos egyéb vonatkozásban a zöld növekedés a fenntartható fejlődés lényeges alkotóeleme (1. sz. táblázat).

Az egyes szennyezőanyagok kibocsátásából és bizonyos erőforrások túlzott kiaknázásából fakadó gazdasági költségek viszonylag jól ismertek. A megfelelő politikák alkalmazásából egyértelmű előnyök származnak majd. Bizonyos esetekben az ökoszisztémát érintő szolgáltatások fenntartásából származó nyereségek - azaz a természetből merített emberi előnyök - mérete és időzítése bizonytalanságokat rejt magában az ökoszisztéma-szolgáltatások, az éghajlatváltozás és a biológiai sokszínűség közötti komplex kölcsönhatások miatt. Mindazonáltal a kedvezőtlen, visszafordíthatatlan, sőt katasztrofális eredmények elleni azonnali lépésekkel a jövőben elkerülhetők lesznek a jelentős gazdasági ráfordítások.

A gazdaságpolitikával kapcsolatos döntéseknek hosszabb időhorizontra kell előretekinteniük. A növekedési minták és a technológiai változások egymásra épülnek, ami útfüggőséghez, valamint a technológiai és az intézményes minták berögzüléséhez („lock-in”) vezet. Továbbá, a környezeti hatások halmozódnak, és olykor visszafordíthatatlanok. Ezek erős kapcsolatokat hoznak létre a ma meghozott döntések és a jövő gazdasági lehetőségei között.

1. táblázat: Zöld növekedés és fenntartható fejlődés

A fenntartható fejlődés a zöld növekedés fontos kontextusát nyújtja. Az OECD Zöld Növekedési Stratégiája jelentős mértékben merít a húsz évvel ezelőtti Riói Konferenciából származó tekintélyes mennyiségű elemzésből és politikai erőfeszítésekből. Egyértelmű, koncentrált programot alakít ki a Rióban megfogalmazott fenntartható fejlődést érintő számos törekvés beteljesítésére.

A zöld növekedés nem a fenntartható fejlődés helyettesítője, inkább utóbbi részhalmozásának tekinthető. Hatásköre szűkebb, s olyan operatív politikai programot von maga után, amely elősegíti a konkrét, mérhető előrehaladást a gazdaság és a környezet közötti határfelületen. Az innováció, beruházás és verseny olyan szükséges előfeltételeinek megteremtésére koncentrál, amelyek a gazdasági növekedés új erőforrásait teremthetik meg - a reziliens ökoszisztémákkal összeegyeztethető módon.

A zöld növekedési stratégiáknak külön figyelmet kell fordítaniuk számos olyan társadalmi kérdésre és az egyenlőséget érintő aggályokra, amelyek a gazdaság zöldebbé válásának közvetlen eredményeként jelentkezhetnek - nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt. Ez lényeges fontosságú a zöld növekedési politikák sikeres megvalósítása szempontjából. Megfelelő stratégiákat kell életbe léptetni olyan kezdeményezésekkel párhuzamosan, amelyek a fenntartható fejlődés szélesebb szociális pilléreire koncentrálnak.

A Zöld Növekedési Stratégia olyan megvalósítható politikai kereteket alakít ki, melyeknek elég rugalmasaknak kell lenniük ahhoz, hogy eltérő nemzeti körülményekhez és fejlődési fázisokhoz alakítsák őket. Az egyéb nemzetközi szervezetek, mint például az UNEP, az UNESCAP és a Világbank kezdeményezéseivel társulva az OECD zöld növekedési tevékenységének a tervek szerint hozzá kell járulnia a Rio+20 célkitűzéseikhez.

A zöld növekedési politikák és a szegénység csökkentésére kitűzött célok összeegyeztetése lényeges fontosságú a jelen keretek feltörekvő és fejlődő országokra való alkalmazása szempontjából. Fontos komplementaritások jelentkeznek a zöld növekedés és a szegénység csökkentése között, melyekből előny kovácsolható annak érdekében, hogy elősegítsék a Millenniumi Fejlesztési Célkitűzések megvalósítása felé történő haladást. Ezek például magukban

foglalják a hatékonyabb infrastruktúra megteremtését az emberek számára (pl. a víz és a közlekedés viszonylatában), a környezeti degradációval kapcsolatos rossz egészségi állapot enyhítését, valamint olyan hatékony technológiák bevezetését, amelyek csökkenthetik a költségeket és növelhetik a termelékenységet a környezetterhelés enyhítése mellett. A természeti készletek alacsony jövedelmű országokban elfoglalt központi helyzetéből kiindulva a zöld növekedési politikák csökkenthetik a környezeti kockázatokkal szembeni sebezhetőséget, és növelhetik a szegények biztonságos megélhetését.

A zöld növekedési stratégiák lényege

A zöld növekedési stratégiáknak bátorítaniuk kell a cégek és fogyasztók „zöldebb” magatartását, valamint elő kell segíteniük a munkahelyek, a tőke és a technológia zökkenőmentes és igazságos újraelosztását a zöldebb tevékenységek irányába, valamint megfelelő ösztönzőket és támogatást kell juttatniuk a zöld innováció részére. Az elhibázott kormányzati politikák, piaci korlátozások és torzulások mind piaci kudarcokhoz vezetnek vagy azokból erednek, s ez azt jelenti, hogy gyakran hézag jelentkezik a gazdasági tevékenység privát megtérülése és a társadalom számára felhalmozott összelőnyök között. A zöld növekedési politikák célja, hogy e hézagot bezárják, valamint a „zöld” beruházások és innovációk megtérülését növeljék. További céljuk, hogy minimalizálják a változás elosztásából a leghátrányosabb társadalmi csoportokra háruló következményeket és a vállalatokat érintő bármilyen negatív hatást kezeljék, míg megőrzik a jobb gazdasági teljesítmény ösztönzőit.

A zöld növekedési stratégia megvalósítása többféle eszközt foglal magában, két szélesebb körű politikai halmazból merítve. Az első halmaz olyan keretfeltételeket foglal magában, amelyek kölcsönösen megerősítik a gazdasági növekedést és a természeti tőke megőrzését. Ebben helyet kapnak a központi pénzügyi és szabályozói intézkedések, mint például az adó- és versenypolitika, amely megfelelő tervezése és végrehajtása esetén maximalizálja az erőforrások hatékony allokációját. Ez a gazdasági politika jól ismert programja azon pótlólagos felismerés mellett, hogy mindez a környezet és a gazdaság számára egyaránt hasznos lehet. E környezethez kell járulniuk az olyan innovációs politikáknak (1), amelyek jutalmazzák a találmányosságot; erre ugyanis szükség van, ha a természeti tőkét sokkal takarékosabb és hatékonyabb módon kívánjuk felhasználni.

A második halmaz magában foglalja a természeti erőforrások hatékony felhasználását ösztönző és a szennyezést költségesebbé tevő politikákat. Ezek különféle áralapú és egyéb politikai eszközöket foglalnak magukban. E Jelentés 1. sz. melléklete részletezi e két halmaz által felölelt, s a zöld növekedést célzó széleskörű politikai eszköztárat.

Bár az egyes nemzeti körülmények különböznek, a szennyezés vagy a szűkös természeti erőforrások túlzott kimerítésének például adók vagy kereskedhető engedélyrendszerek révén történő árazása mindenütt e politikai eszköztár központi eleme kell, hogy legyen. Az árazási mechanizmusok általában minimumra csökkentik az egy adott cél elérésére fordított költségeket, és ösztönzőket biztosítanak a további hatékonyságnövekedések és az innováció számára. Lényeges, hogy a környezetvédelemmel kapcsolatos adók fokozott alkalmazása szerepet játszhat a növekedésorientált adóreform terén azáltal, hogy az adóterhelést (részben) elmozdítja a torzítóbb hatású társasági adókról, személyi jövedelemadókról és szociális járulékokról. Az energiára és a szén-dioxidra (CO₂) vonatkozó adók úgyszintén a szélesebb körű fiskális konszolidációs csomag természetes alkotórészét képezhetik, miközben vonzó alternatívát kínálnak a munkára vagy üzleti jövedelemre kivetett magasabb adókkal vagy az állami kiadások nagyfokú csökkentésével szemben.

Nem minden szituáció alkalmas piaci eszközökkel való kezelésre. Bizonyos esetekben a jól megtervezett szabályozás, az aktív technológiátámogató politikák és az önkéntes megközelítések a piaci eszközöknél helyénvalóbbak lehetnek, vagy azok fontos kiegészítőiként szolgálhatnak. Továbbá, az üzleti vállalkozások és fogyasztók árjelzésekre adott válaszadási képessége számos helyzetben megerősíthető olyan információalapú intézkedésekkel, amelyek kihangsúlyozzák az adott tevékenységek által okozott környezeti károk következményeit és a tisztább alternatívák hozzáférhetőségét.

A gazdaság területén a megtérülések módosítása a megoldásnak csupán egy részét képezi. A különböző társadalmak függővé válnak az általuk ismert intézményektől és technológiáktól. A társadalmi és gazdasági tehetetlenség olyan erős lehet, hogy még a megtérülést érintő nagyszabású változtatások sem módosítják az emberek magatartását. Az erős innovációs képesség lényeges az áttörést lehetővé tevő kapacitás, valamint az új termelési és fogyasztási minták meghonosítása érdekében. Az innováció olyan új növekedésforrásokat hozhat létre, amelyek jobban tükrözik a társadalom számára nyújtott természeti tőke teljes értékét, és csökkentik a környezeti kockázatok kezelésének költségét. A zöld növekedési stratégiáknak az alábbi kihívásokat kell leküzdeniük a zöld innováció érdekében:

- Számos környezeti externalitás alulárázott, vagy az árázásban egyáltalán nem szerepel. Az ilyen externalitások következményei nem eléggé ismertek. Például a széndioxid ára ösztönözheti a klímaváltozás leküzdésére irányuló innovációt, de a széndioxid jelenlegi árszintje alacsony, ezáltal jelentős hézag teremődik.
- Az útfüggőség, valamint a meglévő technológiák és rendszerek dominanciája igencsak megnehezíti bizonyos technológiák számára a versenyzést, a piacon való térfoglalást és részesedésvönelést, ezért bizonyos esetekben ideiglenes támogatásra lehet szükség. Az innovációt támogató eszközöket körültekintően meg kell tervezni, hogy elősegítsék a hatékony technológiák megjelenését és elsajátítását, míg minimumra csökkentsek a technológiák berögzülését, a verseny hiányát vagy a magánbefektetések kiszorítási (crowding out) hatását.
- A kereskedelemmel és a befektetésekkel szemben fennálló korlátozások jelentős mértékben gátolhatják a zöld technológiák globális méretű fejlődését és terjedését. E korlátozások csökkentése, s ugyanakkor a szellemi tulajdonjogok (IPR) hatékony védelmének és foganatosításának biztosítása elengedhetetlenül fontos a fejlődés előmozdítása és a technológiák elterjesztése, valamint a közvetlen külföldi befektetések és licenszelés elősegítése szempontjából.

A növekedés zöldebbé tételéhez olyan politikákra is szükség lesz, amelyek a következő generációs technológiákhoz alkalmas hálózati infrastruktúrákat hoznak létre, különösen olyan területeken, mint az energia, a víz, a közlekedés és a kommunikációs hálózatok. A zöld infrastruktúrát érintő beruházások segíthetik a rossz hatékonyságú növekedési minták rögzülésének elkerülését. Ezek fokozhatják a gazdasági növekedést, valamint társadalmi és egészségügyi előnyökkel járhatnak. A fejlődő országoknak lehetőségük nyílik arra, hogy ugrásszerű fejlődéssel az infrastruktúra-fejlesztés új formáira térjenek át. Tekintettel az országok zömében megvalósítandó nagyszabású beruházásokra, szükség lesz az állami- és a magánfinanszírozás előnyeinek kihasználására többek között például a köz- és a magánszféra együttműködése (PPP), a különféle tarifák és adók kombinálása, a főbb intézményi partnerek általi befektetéseknek a szabályozói korlátozások megreformálása és stabil hosszú távú politikai jelzések általi elősegítése, valamint fejlesztési támogatások révén.

Végző soron, a zöld növekedési stratégia sikere szempontjából a jól definiált intézkedési keretek, valamint a gazdasági és környezetvédelmi politikai kritériumok következetes rendszerei képviselik az igazán jelentős tényezőt. A minisztériumok és a különböző kormányhivatali szintek, valamint a kormányokon kívüli érdekelték közötti nagyfokú koordinációra kell építeni, hogy azonosíthatóak legyenek a helyi körülmények szempontjából megfelelő politikai eszköztárak. Számos esetben a megfelelő intézményi kapacitás kialakítása a zöld növekedés központi gazdasági stratégiákba és egyéb kormányzati politikákba történő integrálásának, valamint a pénzügyi, gazdasági és környezetvédelmi hivatalok vezető szerepe biztosításának lényeges feltétele lesz.

Zökkenőmentes munkaerőpiaci átmenet biztosítása

A zöld növekedés maga után vonja az új munkahelyek létrejöttét, beleértve a feltörekvő zöld innovatív tevékenységek területén keletkező, képzettséget igénylő pozíciókat. Más munkahelyek viszont veszélybe kerülnek majd, tehát elő kell segíteni a dolgozók átirányítását a hagyományos vállalkozói szektorból a bővülő ágazatokba, például olyan területekre, ahol a szennyező tevékenységeket tisztább alternatívákkal váltják fel, vagy környezeti szolgáltatásokat nyújtanak.

A munkaerőpiaci politikáknak a foglalkoztatás, és nem a konkrét munkahelyek megőrzésére kell koncentrálniuk. Biztosítaniuk kell, hogy a dolgozók és a vállalatok gyorsan alkalmazkodjanak a gazdaság „zöldüléséhez”, az új lehetőségek megragadásával együtt. Azáltal, hogy elősegítik a dolgozók átáramlását a hagyományos vállalkozói szektorokból a bővülő ágazatokba, gondoskodhatnak az átmenet által okozott alkalmazkodási költségek igazságos megosztásáról is (2). Új szakismeretekre lesz szükség, s ez megfelelő oktatási politikákat igényel majd. Míg számos meglévő szakképesítés továbbra is megfelelő marad, aránytalanságok és hiányok keletkezhetnek a meglévő és a szükséges képzettségek terén. A képzési és átképzési programok a munkaerőpiaci politikák kulcsfontosságú alkotóelemeit alkotják majd.

Az alkalmazkodás mértékét persze nem kell túlhangsúlyozni. Például, az üvegházgáz-kibocsátások terén elérhetőek olyan jelentős csökkentések, amelyek csupán korlátozott hatást gyakorolnak a foglalkoztatás növekedési ütemére. A munkaerőpiac teljesítménye valójában javulhat, ha a széndioxid-arázásból származó bevételeket a munkaerőkereslet növelésére fordítják. Továbbá, ez nem veszi figyelembe a zöld növekedés forrásait elősegítő stratégiák eredményeként a pozitív foglalkoztatási hatásokat.

A disztribúciós szempontok figyelembevétele

A „zöldebb” növekedés disztribúciós hatásainak figyelembevétele döntő fontosságú lesz a nyilvános elfogadottságra nézve. Széles körben elterjedt ugyanis az a felfogás, miszerint bizonyos politikai eszközök disztribúciós hatásai elkerülhetetlenül regresszívek lesznek. Ez nem feltétlenül igaz, azonban, ha nem kezelik ezeket az aggályokat, bizonyos kulcsfontosságú politikák elfogadhatósága megkérdőjeleződik.

Például, a fosszilis tüzelő- és üzemanyagokat érintő szubvenciók fokozatos leépítése pozitív hatásokat gyakorol majd a környezetre és a gazdaság összességére nézve, ugyanakkor káros rövid távú következményeket rejt magában bizonyos nemzetek vagy népességcsoportok számára. A magasabb üzemanyagárak által okozott veszteség azonnal nyilvánvaló és jelentős lesz bizonyos személyek számára, de a gazdasági, társadalmi és környezeti nyereségek hosszabb távon, elszórtabban érvényesülnek majd. Célzott kiegyenlítő intézkedések bevezetésére lesz szükség, különösképpen a feltörekvő piacokon, ahol egyes társadalmi csoportok leginkább érzékenyek a „zöldülő” növekedéssel járó átmeneti költségekre.

Nemzetközi együttműködés a zöld növekedés érdekében

A zöld növekedést előmozdító globális struktúrák létrehozásához fokozott nemzetközi együttműködésre lesz szükség. A globális köztulajdon menedzselését célzó intézkedések erősítése, különösen a biológiai sokszínűség és az éghajlat terén, magában hordozza a koordinációs és ösztönzési problémák megoldásának kulcsát. Az éghajlatváltozással kapcsolatban Cancunban elért megállapodások okot adnak a haladás iránti optimizmusra, de további, folyamatos erőfeszítésekre van szükség. Különösen a pénzügyi áramlásoknak kell a növekedést és a fejlődést egyaránt elősegíteniük, valamint a globális közjavak minőségének megőrzését ösztönözniük.

A hivatalos fejlesztési segítségnyújtás (ODA) továbbra is fontos szerepet játszhat a zöld növekedés feltételeinek megteremtésében, olyan területeket megcélozva, ahol a magánbefektetés ösztönző tényezői korlátozottak és a pénzáramlások szűkösek, beleértve az alapvető infrastrukturális-, humán- és intézményi kapacitások megteremtését. A tudomány és a technológia területén létrejövő megnövekedett együttműködést összehangoltabb módszerekkel kell alátámasztani a technológia fejlődésének és elterjedésének gyorsítása, valamint a fejlődő országok kutatói kapacitásának kiépítése területén.

A globális kereskedelmi és beruházási áramlások fokozását célzó megnövekedett erőfeszítések a zöld technológiák tartós növekedése és elterjedése alapjául szolgálhatnak. Továbbá szükséges azt is biztosítani, hogy az alacsony jövedelmű országok fejlődési kilátásait ne ássák alá a belföldi kereskedelmi és beruházási intézkedések esetleges tovagyűrűző hatásai. Bizonyos országok aggodalmukat fejezték ki aziránt, hogy a kereskedelemre és a befektetésekre hatást gyakorolhat, ha a zöld növekedést érintő politikai program protekcionista érdekek foglyává válik.

Bár a zöld növekedési politikákhoz társuló befektetési protekcionizmus mindeközéig nem bizonyult jelentős problémának, ösztönözni kell a folyamatos éberséget ezzel kapcsolatban. Az OECD által szervezett Szabad Befektetési Kerekasztal továbbra is figyelemmel kíséri a befektetési intézkedéseket, annak érdekében, hogy ne használják őket álcázott protekcionizmus céljára. A „Befektetési szabadság kihasználása a zöld növekedés érdekében” című, közelmúltban kiadott közlemény, melynek célja, hogy a kormányzatok környezeti és befektetési politikai céljai kölcsönösen támogassák egymást, másolatban megtalálható a 2. sz. mellékletben.

A zöld növekedés irányában elért haladás figyelemmel kísérése

A zöld növekedés felé tett haladás figyelemmel kísérése során olyan mutatókból kell meríteni, amelyek jellemzik és nyomon követik az alábbi területeken bekövetkező változásokat: (i) termelékenység a környezeti vagyon és a természeti erőforrások használata során; (ii) a természeti erőforrások bázisa; (iii) az életminőség környezeti dimenziói; (iv) politikai válaszingtézkedések és gazdasági lehetőségek. A fenti csoportok számára ajánlott mutatószámokat tartalmazza egy, a jelen dokumentumhoz társuló beszámoló, az Úton a zöld növekedés felé: a haladás figyelemmel kísérése - OECD mutatók. Ez a mű még készülöben van, és további kidolgozásra kerül, amint az adatok hozzáférhetővé válnak, és a koncepciók kialakulnak.

Az eddigi eredmények arra engednek következtetni, hogy a környezeti és az erőforrásokat érintő termelékenység növekvő tendenciát mutat. Bár jelentős különbségek vannak az egyes országok között, a GDP és egyéb teljesítménymutatók növekedése általában túlszárnyalja a termelési rendszerbe eszközölt környezeti célú befektetések növekedését. A jobb környezeti termelékenységet azonban nem kísérte a környezeti terhelés abszolút csökkenése vagy az egyes természeti erőforrások fenntartható használata.

A „zöld gazdaság” mérésére használt mutatókat óvatosan kell értelmezni. Pusztán a környezetbarát termékek és szolgáltatások gyártásában részt vállaló iparágak méretéből ítélve napjaink „zöld gazdasága” viszonylag csekély méretűnek látszik. Azonban a zöld növekedéshez társuló gazdasági lehetőségek, a vállalkozói aktivitás és az innováció az összes szektorban megjelenhet, tehát a zöld iparágakra alapuló értékelés kisebbnek tűnheti fel a környezeti jellegű tevékenységek gazdasági jelentőségét.

A Zöld Növekedési Stratégia következő lépései

A siker érdekében a nemzeti zöld növekedési stratégiáknak a kormányzati politikák főáramú alkotóelemeivé kell válniuk. Az OECD ehhez számos módon járulhat hozzá. A Szintézisjelentés keretei és politikai meglátásai testreszabhatók úgy, hogy figyelembe vegyék az országspecifikus körülményeket, és útmutatást adjanak a folyamatos elemzéshez országtértékelések formájában. Az ilyen munka lehetőségeket biztosíthat azon módszerek mélyreható kiértékelésére, amelyek alkalmazásával a különböző politikák együttműködnek (vagy sem) a zöldebb növekedés elősegítésére. A zöld növekedés jelen Stratégiához társuló eszköztárainak továbbfejlesztése és finomítása tovább segítheti a politikák végrehajtását nemzeti szinten.

Az országjelentésekből és az általános politikai kiértékelésből nyert tapasztalat olyan analitikus eszköz kidolgozásához vezethet, amely azonosíthatja az országspecifikus politikai prioritásokat egy országokon átívelő elemzés és a jó gyakorlatok megismerése alapján. Ez előnyt merítene a zöld növekedési mutatók kidolgozására és a mérési kérdések megoldására irányuló folyamatos munkából. A mutatók rendelkezésre álló és nemzetközi összehasonlítható adatokkal való szembeállításával ugyanis jelentős mérési problémakör forrása. Az elkövetkezendő években az OECD előmozdítja majd a mérési problémakörének megoldását annak érdekében, hogy javítsa a zöld növekedésre való áttérés folyamatos nyomonkövetési lehetőségeit az OECD területén és egyéb gazdaságokban.

Emellett további elemzéseket kell végezni a különböző politikai eszközök költségeire és előnyeire vonatkozóan. Továbbá, a problémáspecifikus és szektorspecifikus tanulmányokkal kapcsolatban végzett munka konkrétabb bepillantást nyújt majd a „zöldülő” növekedés következményeibe számos területen. A korai prioritások közé tartozik az élelmiszeripar és a mezőgazdaság, az energiaszektor, a víz, a biológiai sokszínűség és a fejlesztési együttműködés, valamint a városok és vidéki területek fejlesztését irányító politikák.

Végül pedig az OECD jövőbeni, zöld növekedést érintő tevékenysége a többi nemzetközi szervezettel (beleértve az ENSZ ügynökségeit, a Világbankot és a Globális Zöld Növekedési Intézetet, valamint számos érdekeltet) folytatott mélyebb együttműködésen alapul majd, hogy elősegítse a tapasztalatok és legjobb gyakorlatok cseréjét, s olyan nemzetközi intézkedéseket mozdítson elő, amelyek zöldebb növekedéshez vezetnek a fejlett és a fejlődő országokban egyaránt.

Megjegyzések:

- (1) Ezek közé tartoznak az OECD Innovációs Stratégiában kidolgozott stabil innovációs politikák.
- (2) Erre a célra hasznosak lehetnek az OECD ártértékelt foglalkozási stratégiájából merített tanulságok.

© OECD

Ez az összefoglalás nem hivatalos OECD fordítás.

Ez az összefoglalás abban az esetben másolható, ha megemlítsre kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.

A többnyelvű összefoglalások az eredetileg angol ill. francia nyelvű OECD kiadványok kivonatos fordításai.

Az OECD on-line könyvesboltban díjmentesen állnak rendelkezésre: www.oecd.org/bookshop

További információ kérhető a Közügyi és Kommunikációs Igazgatóság Jogi és Fordítási Csoportjától: rights@oecd.org,
fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Látogasson el honlapunkra: www.oecd.org/rights/

